

Toimintakertomus 2013

Kertomus Raittiuden Ystävien toiminnasta vuonna 2013

SISÄLLYSLUETTELO

I YLEISTÄ	3
1.1. VUODEN TEEMA: RAITTIUS – TURVALLISTA TULEVAISUUTTA / 160V. JUHLAVUOSI	3
1.2. RAITTIUS- JA PÄIHDEOLOISTA VUONNA 2013	3
1.2.1. ALKOHOLIMAINONTA JA VIRON VIINARALLI NOUSIVAT ESILLE	3
1.2.2. KOLME NELJÄSOSAA PITÄÄ MAAMME ALKOHOLIN KULUTUSTA LIALLISENA	4
1.2.3. ALKOHOLIOSTOIHIN KÄYTETTY RAHAMÄÄRÄ KASVOI VUONNA 2012	5
1.2.4. ALKOHOLISAIRAUKSIEN VAIKUTUKSET TERVEYDENHUOLTOON	5
1.3. ALKOHOLIN ULKOMAINONTA MYÖNTEINEN MUTTA RIITTÄMÄTÖN ASKEL	6
1.4. VAIKUTTAMINEN, KUMPPANUUS JA VASTUULLISUUSOHJELMAT	6
1.5. MUITA JÄRJESTÖPÄÄTÖKSIÄ	7
1.6. YHTEISTYÖVERKOSTOT	7
II PAIKALLISTOIMINTA	10
III VASTUULLISUUS-OHJELMAT	10
3.1. VASTUULLINEN VANHEMMUUS	11
3.2. VASTUULLINEN ISOVANHEMMUUS	11
3.4. VIIDAKKO-OHJELMA	11
IV KAMPANJAT JA MUU TOIMINTA	12
4.1. SELVIN PÄIN KESÄÄN -KAMPANJA	12
4.2. RAITTIUSVIIKKO/EHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN VIIKKO	13
4.3. ANNA LAPSELLE RAITIS JOULU -TIEDOTUSKAMPANJA	13
4.4. MESSUJA, NÄYTTELYJÄ JA MUITA TAPAHTUMIA	15
4.5. MEDIANÄKYVYYS	18
V KOHDENNENNETTU VAIKUTTAMINEN VÄESTÖÖN JA RAKENTEISIIN	18
KÄNNIKAPINA KENTTÄTYÖSSÄ	18
VI HALLINTO, TIEDOTUS JA TALOUS	30
6.1. EDUSTAJAKOKOUS	30
6.2. LIITTOVALTUUSTO JA HALLITUS	31
6.3. TOIMISTO JA HENKILÖKUNTA	32
6.4. RAITIS.FI-LEHTI	32
6.5. YHDISTYKSEN INTERNET-KOTISIVUT	33
6.6. KIRJASTO	33
6.7. JOUTSENON OPISTO	33
6.8. TALOUS	34
6.9. RAITTIUSPIIRIT JA PAIKALLISYHDISTYKSET	34
6.10. KANNATUSJÄSENET JA JÄSENYHTEISÖT	35

I YLEISTÄ

1.1. Vuoden teema: Raittius – turvallista tulevaisuutta

Raittiuden Ystävät ry (= RY) on Suomen vanhin raittiuskeskusjärjestö. Sen historia ulottuu vuoteen 1853, joten vuonna 2013 juhlittiin järjestön 160-vuotista toimintaa. Yhdistys on toiminut nykyisellä nimellään vuodesta 1884 lähtien. Järjestön toimintaperiaatteiden ja sääntöjen mukaisesti Raittiuden Ystävät ry edistää ajan vaatimuksia seuraten raitista ja tervettä elämäntapaa, vastustaa alkoholijuomien, muiden päihteiden sekä tupakan käyttöä, auttaa päihdeongelmista kärsiviä sekä kasvattaa jäseniään vastuuntuntoisiksi kansalaisiksi. Järjestö toimii lainsäädännön kehittämiseksi niin että lait edistävät raittiutta ja päihteetöntä elämää.

1.2. Raittius- ja päihdeoloista vuonna 2013

1.2.1. Alkoholimainonta ja Viron viinaralli nousivat esille

Vuoden 2013 aikana raittiudesta keskusteltiin erityisesti alkoholimainonnan ja siihen liittyvän alkoholilain ja raittiustyölain muutoksen yhteydessä. Alkoholilain uudistamisen tarkoituksena on ehkäistä alkoholin aiheuttamia haittoja, tehostaa valvonnan vaikuttavuutta ja lisätä kansalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa oman elinympäristönsä turvallisuuteen ja häiriöttömyyteen. Raittiustyölain uudistamisen tarkoituksena on paikallisen päihdehaittojen ehkäisyn kehittäminen. Alkoholilaki ja raittiustyölaki uudistetaan pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelman mukaisesti. Hallituksen kokonaisesitykset uudistuksista on tarkoitus antaa eduskunnalle kevätistuntokauden 2014 aikana.

Kesäkuussa 2013 hallitus antoi eduskunnalle esityksen laiksi alkoholilain 33§ ja 40§ muuttamisesta. Lainmuutos on osa alkoholilain kokonaisuudistusta ja sen tarkoituksena on rajoittaa alkoholimainontaa erityisesti lasten ja nuorten suojelemiseksi. Esityksessä ehdotetaan, että alkoholilakiin lisättäisiin määritelmiä kielletyistä mietojen alkoholijuomien ja vähintään 1,2 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien juomien mainonnan keinoista.

Yleisillä paikoilla toteutettu alkoholimainonta olisi hallituksen esityksen mukaan jatkossa eräin poikkeuksin kiellettyä. Televisiomainonnan kiellettyä esitysaikaa (klo 7–21) pidennettäisiin yhdellä tunnilla kello 22:een ja sama aikarajoitus säädettäisiin myös radiomainonnalle. Samoin kuluttajien itsensä tuottamaan tai jakamaan sisältöön tai peliin, arpajaisiin tai kilpailuun perustuva alkoholimainonta olisi jatkossa kiellettyä.

Ehkäisevän päihdetyön toimijoiden edellyttämä mielikuvamainonnan kieltö ei kuitenkaan hallituksen esityksessä toteutunut. Erityisen valitettavaa on, ettei ulkomainontakieltoa päätetty ulottaa urheilu- ja kulttuuritapahtumiin, vaikka niiden yhteys alkoholiin voidaan perustellusti nähdä erityisen ongelmallisena.

Tieteelliset tutkimukset osoittavat, että alkoholimainonta lisää alkoholin kulutusta. Erityisesti lasten ja nuorten suojelemiseksi alkoholihaitoilta on perusteltua kieltää ensisijaisesti alkoholin ulko- ja mielikuvamainonta. Jos mahdollista, alkoholin mainonta tulisi kieltää täysin, koska mainonta alentaa merkittävästi alkoholin käyttäjäikää, mikä taas lisätessään useassa ikävaiheessa tapahtuvaa alkoholin käyttöä aiheuttaa ongelmia erityisesti keski-ikässä.

Vuoden 2013 aikana yhteiskunnalliseen keskusteluun nousivat vahvasti myös alkoholiverotus, alkoholiteollisuuden vaikutukset kansantalouteen ja ns. Viron viinaralli.

Eduskunta hyväksyi 3.11.2013 alkoholiveron korotuksen. Muutos nosti alkoholijuomien hintoja keskimäärin 2,3 % vuoden 2014 alusta. Veron korotus oli suunniteltua puolet pienempi, mutta se nosti keskusteluun alkoholin maahantuonnin. Vuoden aikana alkoholin tuonti erityisesti Virosta nousi otsikoihin. Suomalaiset toivat alkoholijuomia lähes 12 % enemmän syyskuun 2012 ja elokuun 2013 välillä verrattuna vastaavaan jaksoon vuotta aikaisemmin.

Alkoholin matkustajatuonnin kasvulle ei ole selvää syytä, mutta kasvuun on vaikuttanut ainakin alkoholin ennakkotilausmenettely. Lisääntyneen tuonnin ja alkoholiveron korotuksen myötä nousi esille kysymys kotimaisen alkoholiteollisuuden kilpailukyvystä ja alkoholiteollisuuden vaikeuksien vaikutuksesta kansantalouteen.

Mielipiteissä ja julkisessa keskustelussa on korostunut perusteettomasti veronkorotusten ja kilpailukyvyn vastakkainasettelu, sillä veronkorotukset tukevat myös Suomen kilpailukykyä. Viron viinarallin osalta on olennaista rajoittaa merkittävästi alkoholin tuontia, sillä ulkomailta tuotujen alkoholimäärien lisäksi siitä aiheutuva matkailun määrän kasvu kuormittaa ympäristöä. Kritisoinnilla ei ole kuitenkaan perusteltua antaa tukea alkoholiteollisuudelle, joka korostaa veronnoston ja ulkomailta tuodun alkoholin vähentävän alkoholinmyyntiä kotimaassa.

Raittiuden Ystävien vuosikertomuksessa nostetaan esille tilastoja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tammikuussa 2014 julkaisemasta Päihdetilastollinen vuosikirja 2013 -raportista ja SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n 15.10.2012 julkaisemasta Suomalaisten alkoholiasenteet 2012 -selvityksestä.

1.2.2. **Kolme neljäsosaa pitää maamme alkoholin kulutusta liiallisena**

Alkoholin kulutuksen kasvu on ollut Suomessa viime vuosikymmeninä nopeaa. Muihin Pohjoismaihin verrattuna maassamme käytettiin 1960-luvun alussa vähiten alkoholia. Suomen nykyinen alkoholijuomien kokonaiskulutus on Tanskan tasoa ja selvästi suurempi kuin muissa Pohjoismaissa.

Vuonna 2012 alkoholijuomien kokonaiskulutus oli 52,1 miljoonaa litraa sataprosenttisena alkoholina, mikä on yli 15-vuotiaiden osalle laskettuna 9,3 litraa tilastoidun ja 2,2 litraa tilastoimattoman kulutuksen osalta per henkilö. Vuoteen 2011 verrattuna asukasta kohti laskettu alkoholin kokonaiskulutus väheni 5 %. Alkoholia käyttää yli 90 % Suomen aikuisväestöstä. Alkoholin suurkuluttajia on 5–10 % väestöstä. Nykyinen alkoholin kulutuksen taso on viisinkertainen 1950-luvun loppuvuosiin verrattuna.

Suomalaisten alkoholinkulutus jakautuu epätasaisesti ja viimeksi kuluneiden kolmen vuosikymmenen aikana alkoholinkulutuksen jakautuminen on tasaantunut vain vähän. Vuonna 2012 15–64-vuotiaista naisista 13 % ja miehistä 11 % ilmoitti, ettei ollut käyttänyt alkoholia viimeksi kuluneen vuoden aikana. Noin 1 % raittiista aikuisväestöstä on liittynyt Raittiuden Ystävät ry:n jäsenyhteisöihin.

Eniten juovat miehet (10 %) juovat noin 45 % kaikesta miesten kuluttamasta alkoholista. Naisten kohdalla vastaava osuus on noin 50 %. Väestön kymmenesosa juo siis noin puolet kaikesta kulutetusta alkoholista.

Vuonna 2013 julkaistut kouluterveyskysely ja nuorten terveystapatutkimus osoittavat, että nuoret ovat nykyisin aiempaa raittiimpia. Peruskoulun 8. ja 9.-luokkalaisista on raittiita puolet. Lukiolaisista noin joka neljäs ja ammattiin opiskelevista joka viides on raitis.

Viimeisin vuonna 2012 TNS Gallup Oy:n tekemä suomalaisten valtakunnallinen alkoholiasennetutkimus osoitti, että maamme asukkaiden parissa oli havaittavissa 5–7 prosenttiyksikön muutos sallivampaan alkoholin käytön suuntaan. Kuitenkin tutkimuksen mukaan 71 % suomalaisista on sitä mieltä, että maassamme käytetään liikaa alkoholia, 66 % katsoi humalajuomiseen ja alkoholin myymiseen päihtyneelle suhtauduttavan liian vapaamielisesti ja 73 % mielestä alkoholin myyntiin päihtyneelle tulisi ravintoloissa ja kaupoissa suhtautua nykyistä tiukemmin.

1.2.3. **Alkoholiostoihin käytetty rahamäärä kasvoi vuonna 2012**

Kuluttajien alkoholiostoihin käyttämä rahamäärä kasvoi 1,6 % vuonna 2012 edelliseen vuoteen verrattuna ja oli yhteensä 4,6 miljardia euroa.

Asukasta kohti laskettuna alkoholijuomia hankittiin vuoden 2012 aikana 848 eurolla. Alkoholiin käytettiin rahaa 9 euroa enemmän asukasta kohti kuin vuonna 2011. Alkoholimenojen osuus yksityisistä kulutusmenoista oli 4,2 %.

Valtion alkoholista saamat verotulot arvonlisävero mukaan luettuna olivat noin 2,25 miljardia euroa, joka on 5,3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2011. Alkoholista saatujen verotulojen osuus oli 5 prosenttia valtion tuloista ilman rahoitustaloustoimia.

Vuonna 2011 alkoholin käyttö aiheutti julkiselle sektorille arviolta noin 888–1094 miljoonan euron haittakustannukset. Julkisilla alkoholihaittakustannuksilla tarkoitetaan sellaisia julkiselle sektorille aiheutuneita kustannuksia, joita ei ilman alkoholin käyttöä olisi aiheutunut.

Pääryhmittäin tarkasteltuna kaikki muut paitsi sosiaalihuollon haittakustannukset ovat kasvaneet. Alkoholihaittakustannukset muodostuvat pääosin haittojen hoitamisesta ja korjaamisesta. Haittakustannuksista valtaosa aiheutui sosiaalihuollon, eläkkeiden ja sairauspäivärahojen sekä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpidon kustannuksista.

Alkoholihaittakustannusten suurin osuus (25 %) aiheutui alkoholin käyttöön liittyvistä järjestyksen ja turvallisuuden ylläpidon kustannuksista, jotka olivat noin 246 miljoonaa euroa vuonna 2011. Alkoholiehtoiset sosiaalihuollon kustannukset olivat 215–257 miljoonaa euroa (24 %). Eläkkeiden ja sairauspäivärahojen haittakustannukset olivat 187–279 miljoonaa euroa. Oikeusjärjestelmän ja vankeinhoidon kustannukset olivat 132–141 miljoonaa euroa. Näiden lisäksi tulevat erikseen huumausaineista aiheutuneet kustannukset.

1.2.4. **Alkoholisairauksien vaikutukset terveydenhuoltoon**

Vuonna 2012 terveydenhuollon vuodeosastoilla rekisteröitiin 21 640 hoitojaksoa, joissa alkoholisairaus oli päädiagnoosina ja 32 506 hoitojaksoa, joissa alkoholisairaus oli pää- tai sivudiagnoosina. Näin kirjattujen hoitojaksojen määrä on vähentynyt noin 18 % vuodesta 2008. Erytyisesti ovat vähentyneet hoitojaksot, joiden päädiagnoosina on

alkoholiriippuvuus. Tällaisten hoitajaksojen määrä on vähentynyt 32 % huippuvuodesta 2008

sekä 6 % vuodesta 2011. Myös alkoholin aiheuttamien elimellisten aivo-oireyhtymien ja käyttäytymishäiriöiden hoitajaksot ovat vähentyneet.

Vuonna 2012 alkoholin käyttöön liittyvien maksasairauksien hoitajaksojen määrät ovat vähentyneet 3 prosenttia edellisestä vuodesta. Haimasairauksien hoitajaksojen määrät ovat vähentyneet puolestaan 6 % edelliseen vuoteen verrattuna. Alkoholimyrkytysten hoitajaksoja terveydenhuollon vuodeosastoilla oli vuonna 2012 yhteensä 395, kun vuonna 2011 niitä oli 473. Alkoholisairauksien hoitajaksot muodostivat noin 86 % kaikista vuodeosastojen päihdehoitajaksista.

1.3. Alkoholin ulkomainonta myönteinen mutta riittämätön askel

Eduskunta käsitteli 10.12.2013 alkoholilain 33§ ja 40§ muutosesityksen ensimmäisessä keskustelussa alkoholin ulkomainontaa, sosiaalisen median käyttöä alkoholimainonnassa sekä alkoholimainosten kellonaikarajoituksia televisiossa ja radiossa.

Raittiuden Ystävät yhdessä muiden lukuisten järjestöjen kanssa on korostanut, että nuorten alkoholinkäyttöön vaikutetaan erityisesti ns. mielikuvamainonnan rajoittamisella, koska se rakentaa tietoisesti keinotekoisia mielikuvia alkoholin roolista ja merkityksestä. Alkoholimainonta vaikuttaa tieteellisten tutkimustulosten mukaan erityisesti nuorten alkoholinkäyttöön. Mainonta aikaistaa ja lisää nuorten alkoholinkäyttöä. Sitä mukaa, kun tietopohja mainonnan vaikutuksista on lisääntynyt, on mainonnan rajoittaminen noussut eri puolilla maailmaa esille keinona päihdehaittojen ehkäisemiseen.

Näistä syistä johtuen olisikin ollut perusteltua rajata alkoholimainonta yksinomaan tuotetietoihin. Siksi valmistelua mielikuvamainonnan kieltämiseksi tulee välttämättä jatkaa.

Raittiuden Ystävät ry allekirjoitti 20 muun ehkäisevän päihdetyön järjestön kanssa Ehkäisevän päihdetyön verkoston toimijoiden lausunnon Arviomuistiosta alkoholilain uudistamistarpeista, joka toimitettiin sosiaali- ja terveysministeriölle 27.9.2013. Lausunnossa korostettiin, että lainsäätäjän tulee vahvistaa ensisijaisesti toimia ja kirjata lakiin lähtökohdat, jotka tähtäävät alkoholin saatavuuden rajoittamiseen ja sitä kautta alkoholin kokonaiskulutuksen laskemiseen sekä lasten ja nuorten alkoholin käytön ehkäisemiseen sekä heidän suojelemiseensa alkoholihaitoilta.

Sen lisäksi Raittiuden Ystävät lähetti 30.9.2013 sosiaali- ja terveysministeriölle oman lausuntonsa Arviomuistiosta alkoholilain uudistamistarpeista. Siinä korostettiin edellisen lisäksi, että alkoholi on terveydellinen riski aiheuttaen sairastumisten ja vammautumisten lisäksi ennenaikaisia kuolemia. Lisäksi korostettiin kansalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa elinympäristönsä päihdeettömyyteen, tutkimukseen perustuvia ja aikaisempaa tehokkaampia toimenpiteitä alkoholinkulutuksen vähentämiseksi sekä alkoholista yksilöille, perheille, yrityksille ja yhteisölle aiheutuvien terveydellisten, sosiaalisten, taloudellisten ja muiden haittojen tukemista julkisin varoin.

1.4. Vaikuttaminen, kumppanuus ja Vastuullisuusohjelmat

Raittiuden Ystävät tarjoaa väylän vaikuttamiseen ja valistukseen sekä valinnan mahdollisuuden osallistua kansalaisjärjestötoimintaan. Keskeisenä toimintamuotona jatkettiin **Vastuullisuusohjelmia**, joiden kohderyhminä ovat lasten ja nuorten vanhemmat (Vastuullinen vanhemmuus ja Vauvavuoden vanhemmuus -julkaisut),

isovanhemmat ja ikäihmiset (Vastuullinen isovanhemmuus -julkaisu) sekä nuorten urheilijoiden valmentajat ja huoltajat (Vastuullinen valmentajuus/Päihteetön pelikenttä -julkaisu).

Raittiuden Ystävät oli mukana opetus- ja kulttuuriministeriön lukiokoulutuksen yleisiä valtakunnallisia tavoitteita ja tuntijakoa valmistelevalle työryhmälle 23.10.2013 lähetetyssä kansanterveyden ja terveyden edistämisen asiantuntijoiden yhteisessä lausunnossa. Lausunnossa vedottiin terveystiedon opetuksen tuntimäärän säilyttämiseksi vähintään nykyisellään lukio-opetuksessa. Lausunnon allekirjoitti 39 toimijaa.

Vastuullisuus-teemaan liittyen toteutettiin kuudennentoista kerran joulukuussa Anna lapselle raitis joulu -valistus- ja tietoisuuskampanja, jonka toteutuksessa oli mukana 32 kampanjakumppania.

1.5. Muita järjestöpäätöksiä

Raittiuden Ystävät ry tuki paikallisyhdistyksiään ja piirejään Vastuullisuus-ohjelman toteuttamisessa erillisillä ohjelma-avustuksilla, joita myönnettiin hakemusten perusteella. Raittiuden Ystävien säätiö rs myönsi avustuksen Raittiuden Ystävät ry:lle.

1.6. Yhteistyöverkostot

Raittiuden Ystävät osallistui vuonna 2013 aktiivisesti ehkäisevän päihdetyön verkoston ja Soste Suomen sosiaali ja terveys ry:n eri työryhmiin, tapaamisiin, koulutuksiin ja tapahtumiin. Lisäksi Raittiuden Ystävillä on edustaja OK-opintokeskuksen hallituksessa ja edustajat Joutsenon opiston johtokunnassa/hallituksessa.

Ehkäisevää päihdetyötä tekevien järjestöjen yhteistoimintaa koordinoi Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry. Toiminnan rahoittaa Raha-automaattiyhdistys.

Vuonna 2013 jatkui myös elokuussa 2005 Raittiuden Ystävien ja Lappeenrannan kaupungin solmima kumppanuussopimus.

Raittiuden Ystävät on mukana Ehkäpä-verkostossa, jonka tarkoituksena on lisätä ehkäisevän työn toimintamahdollisuuksia ja yhteistyötä. Verkostossa on mukana järjestöjen, kuntasektorin sekä seurakunnan toimijoita. Verkosto on järjestänyt yleisötapahtumia sekä pyrkinyt vaikuttamaan kunnalliseen ja valtakunnalliseen alkoholipolitiikkaan.

Helsingin kaupungin Vastuullisen alkoholin käytön toimenpideohjelma

Helsingin kaupunginjohtaja Jussi Pajunen asetti vuonna 2009 työryhmän valmistelemaan alkoholin käytön toimenpideohjelma Helsinkiin. Työryhmässä on mukana Helsingin kaupungin eri hallinnonalojen, kansalaisjärjestöjen, Päivittäistavarakauppa ry:n ja Helsingin poliisilaitoksen edustajia. Raittiuden Ystävien suunnittelija Anki Sirola oli kutsuttuna mukana toimenpideohjelman työryhmässä vuonna 2013.

Tampereen kaupungin Nuorisopalvelut järjestää vuosittain **ChillHouse**-tapahtuman, joka on Pirkanmaan suurin maksuton nuorisofestivaali. Tapahtuma järjestetään hiihtolomaviikolla. ChillHouse on päihteetön, savuton ja maksuton tapahtuma. Kännikapina on ollut mukana tapahtuman toteuttamisessa pitämällä siellä nuorille toiminnallista Kännikapina-testirataa.

Suomen Punainen Risti

Osallistuimme Suomen Punaisen Ristin koordinoimien Kamavapaiden järjestämiseen 24.10. Koulutusviikonloppu on suunnattu ehkäisevän päihdetyön ammattilaisille ja vapaaehtoisille.

Preventiimi on Humanistisen ammattikorkeakoulun hallinnoima nuorisoalan ehkäisevän päihdetyön osaamiskeskus. Raittiuden Ystävät on Preventiimin kumppanuusorganisaatio. Suunnittelija Anki Sirola osallistui aktiivisesti Preventiimin kokouksiin ja koulutuksiin myös vuonna 2013.

EUCAM-verkosto

EUCAM-verkosto perustettiin vuonna 2007 hollantilaisen STAP:n (Dutch institute for alcohol policy) aloitteesta. EUCAMin tavoitteena on kerätä, vaihtaa ja promotoida tietoa ja kokemuksia alkoholin markkinoinnista Euroopan alueella. Suunnittelija Anki Sirola on toinen Suomen EUCAMin yhdyshenkilöistä.

Lasten terveystoiminta

Raittiuden Ystävät on jäsen Lasten terveystoiminnassa. Toiminta toimii Terveystoiminnan edistämisen keskuksen koordinoimana ja siihen kuuluu n. 25 järjestöä ja taustatoimijaa. Perusajatuksena on vahvistaa lasten ja nuorten hyvinvointia ja vaikuttaa sitä uhkaaviin tekijöihin.

NordAN (Nordiskt Alkohol- och Narkotikapolitiskt samarbete)

NordAN on vuonna 2000 perustettu verkosto, joka koostuu kansalaisjärjestöistä ja vapaaehtoistoimijoista. Kaikkia toimijoita yhdistää halu vähentää alkoholin ja muiden huumeiden käyttöä ja he kannattavat kulutusta rajoittavaa alkoholi- ja huumeita politiikkaa, eivätkä saa taloudellista tukea alkoholiteollisuudelta. NordANissa on jäsenenä n. 90 kansalaisjärjestöä Pohjoismaista ja Baltian maista.

Nordiska Godtemplarrådet (NGR)

NGR on pohjoismaisten raittiusjärjestöjen yhteistyöelin, joka järjestää mm. vuosittain pidettävät kehittämispäivät ja julkaisee sähköistä Nordglob- uutiskirjettä. Raittiuden Ystävistä NGR:n toimintaan ovat osallistuneet etupäässä puheenjohtaja ja toiminnanjohtaja.

Seurantaloasiain neuvottelukunta

Seurantaloasiain neuvottelukunta on seurantaloja omistavien yhdistysten keskusjärjestöjen perustama yhteistyöelin, jossa ovat mukana myös opetusministeriön, ympäristöministeriön ja Museoviraston sekä Kuntaliiton edustajat.

Neuvottelukunnassa ovat mukana seuraavat keskusjärjestöt:

Finlands Svenska Hembygdsförbund
Finlands Svenska Marthaförbund
Finlands Svenska Ungdomsförbund
Kansantalojen Liitto
Maaseutukeskusten Liitto
Marttaliitto
Raittiuden Ystävät

Suomen Keskusta
Suomen Kotiseutuliitto
Suomen Kuntaliitto
Suomen Kylätoiminta
Suomen Nuorisoseurojen Liitto
Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue

Neuvottelukunnan tarkoituksena on kehittää seurantaloja omistavien yhteisöjen, valtionhallinnon ja kunnallishallinnon yhteistyötä seurantalojen toimintaedellytysten parantamiseksi. Neuvottelukunnan tehtävänä on laatia vuosittain seurantalojen korjausavustuksia koskeva jakoesitys Suomen Kotiseutuliitolle. Päätöksen avustusten jakamisesta tekee Suomen Kotiseutuliiton hallitus, joka voi päätöksessään poiketa neuvottelukunnan esityksestä vain perustellusta syystä.

Neuvottelukunnan tehtävänä on lisäksi seurantaloihin liittyvän toiminnan yleinen edistäminen, näiden talojen rakennustaiteellisesti, teknisesti ja ympäristökulttuurin kannalta korkeatasoisen korjaamisen ohjaaminen sekä talojen kehittäminen paikallisen harrastustoiminnan ja kanssakäymisen keskuksina. Tämän toiminnan tueksi neuvottelukunnan tulee edistää seurantaloja koskevaa tutkimusta, koulutusta sekä toimittaa opetusministeriön käyttöön ajantasaista seurantatietoa seurantaloiden korjaustoiminnan toteutumisesta ja kehittämistarpeista. RY:n järjestö- ja talouspäällikkö on neuvottelukunnan jäsen.

II PAIKALLISTOIMINTA

Raittiuden Ystävillä jäsenliittoineen oli vuonna 2013 yhteensä 92 paikallisyhdistystä.

Raittiuden Ystävien paikalliset raittiusyhdistykset ja raittiuskeskukset kuuluivat piirijärjestöihin, joista useimmat toimivat sääntöjensä mukaan paikallisyhdistysten alueellisina yhdyseliminä. Muutamat piirit järjestivät myös omaa, yhdistysten ulkopuolisille henkilöille suunnattua toimintaa.

Paikallisten raittiusyhdistysten ja piirien toimintaa, tapahtumia ja osallistumista edustajakokoukseen tuettiin yksilöityjen anomusten perusteella. Keskusjärjestöltä sai toiminta-avustusta 28 yhdistystä. Avustuksia myönnettiin yhdistyksille vuonna 2013 7 000 euroa. Muutoin paikalliset raittiusyhdistykset toimivat joko kunnilta saamiensa yksittäisten avustusten tai omarahoituksen varassa. Omarahoitus hankittiin pääasiassa järjestämällä erilaisia tilaisuuksia, kuten myyjäisiä, kirpputoreja, toritapahtumia, diskoja yms. tai myymällä omia tuotteita ja palveluita, kuten esim. paitoja, adresseja, käsityötuotteita, joulupukkipalvelua jne. Paikallisyhdistykset ja piirit ovat ottaneet myyntiin keskusjärjestön tuotteita, esimerkiksi surunvalitteluaadresseja.

Yhdistykset järjestivät vuoden kuluessa erilaisia ehkäisevän päihdetyön tilaisuuksia ja tapahtumia, jotka olivat jäsenten lisäksi avoimia yhdistysten ulkopuolisille henkilöille. Monet yhdistykset olivat mukana Anna lapselle raitis joulukampanjassa levittämällä kampanjajulistetta omilla paikkakunnillaan. Raittiusyhdistykset ja -piirit tavoittivat vuonna 2013 erilaisiin toimintoihinsa yhteensä 2647 osanottajaa (4.3.2014 mennessä saapuneiden vuosikertomusten mukaan).

Keskusjärjestön työntekijät osallistuivat mahdollisuuksiensa mukaan sekä piirijärjestöjen että paikallisyhdistysten kokouksiin ja antoivat tilaisuuksien suunnittelu- ja toteuttamisapua.

III VASTUULLISUUSOHJELMAT

Lasten ja nuorten turvallinen kasvuympäristö vaarantuu usein aikuisten päihdekäytön tai muuten epävakaiden olojen vuoksi. Erityisesti taloudellisten vaikeuksien aikana monet perheet ovat vaikeuksissa, mikä heijastuu myös lasten hyvinvointiin. Turvattomuus lisää alaikäisten alttiutta riippuvuuksiin. Vastuullisuus-ohjelmat pyrkivät vahvistamaan aikuisten roolia kasvattajina niin, että he pystyvät antamaan lapsille päihteettömän elämän- ja käytöstavan mallin sekä turvallisen läsnäolon ja johdonmukaisen puuttumisen riskitilanteisiin.

Nuorena aloitettu päihdekäyttö johtaa nopeammin riippuvuuteen kuin aikuisena. Varhain koettu humaltila jättää pysyvän muistijäljen mielihyvakeskukseen. Samoin nikotiiniriippuvuus näyttää syntyvän nuorena usein jo muutamassa viikossa. Nuorten

suojeleminen päihteiltä on keskeistä hyvinvoinnin kannalta. Tupakointi ja runsas alkoholin käyttö ovat suurimmat syrjäytymistä ja terveyseroja syventävät ja selittävät tekijät Suomessa.

Syrjäytymisen ja terveyserojen jopa periytyessä on yhteiskuntamme suurten haasteiden edessä. Säästötoimenpiteitä ei saa tehdä lasten ja nuorten turvallista kehitystä vaarantaen. Valtion, kuntien kuin terveysalan toimijoidenkin tulee tukea samanaikaisesti sekä lapsia ja nuoria kasvussaan että vanhempia ja isovanhempia kasvatustehtävässään, jotta lapset eivät altistu turvattomuudelle ja stressille.

Vuosina 2001–2003 toteutetun **Päihteetön pelikenttä** -vastuullisuusohjelman osalta käytiin vuonna 2013 kaksi suunnittelukokousta, joiden myötä ohjelma on tarkoitus käynnistää uudelleen vuosina 2014 ja 2015.

3.1. Vastuullinen vanhemmuus

Vastuullinen vanhemmuus -aineisto tekee kasvattajille näkyväksi lapsen ja nuoren tarpeet, joita ovat muun muassa rakkaus, rajat ja elämäntaidot. Nämä sekä ensiarvoisen tärkeät että arkiset asiat ovat paitsi päihteettömyydeltä suojaavia tekijöitä, myös tunne-elämän hyvinvoinnin rakennuspuita. Ne auttavat aikuisia pohtimaan sitä, miten lapsen tarpeet tällä hetkellä täyttyvät.

Päihdekasvatus välittyy arjessa arvoina, tietoina ja esimerkkinä. Kyse on siitä, miten elämän perusrakenteet muodostuvat. Erilaiset riippuvuudet syntyvät herkimmin siellä, missä elämän perustarpeet jäävät tyydyttämättä.

Koulut ja seurakunnat ovat käyttäneet Vastuullinen vanhemmuus -kirjasta ja kalvoja erilaisten vanhempaintilaisuuksien tukena. Aineisto on saatavilla myös ruotsin- ja venäjänkielisenä. Esitteeseen lisättiin mm. tietoa ajankohtaisista asioista kuten energijuomista ja alkoholimainonnasta. Aineiston ydinsisältö ja -viesti eivät muuttuneet.

3.2. Vastuullinen isovanhemmuus

Isovanhemmuus on arvokas luottamustehtävä sekä kulttuuritekijä kaikille sukupolville. Raittiuden Ystävien ohjelmassa isovanhemmuuden tukeminen on ollut jo YK:n ikäihmisten vuodesta 1999 lähtien. Raittiuden Ystävien jäsenyhteisöt, neuvolat, päiväkodit ja seurakunnat ovat jakaneet Vastuullinen vanhemmuus -esitettä ja -kalvosarjaa sekä järjestäneet vastuullisuusohjelmaan liittyviä tilaisuuksia. Eri tahot ovat käyttäneet aineistoa oman toimintansa tukena ja yhdistäneet materiaalia myös muihin ohjelmiin ja koulutukseen.

3.3. Viidakko-ohjelma

Oman elämänsä haasteissa ja vaiheissa eläville lapsille ja nuorille on tuotettu kuvitettuja oppaita eri elämäntaitoteemoista. Ne on tehty virittämään pohdintaa esimerkiksi koulun, kodin, kerhon, leirin ja rippikoulun oppimistilanteissa. Opiskelijat ovat tehneet mm. näytetunteja näiden esitteiden pohjalta.

Viidakon paremmat lait -opas tiivistää tunneälyn taidot viiden vekkulin villieläimen muotoon. Tämä aineisto soveltuu niin lapsille, yläasteikäisille kuin leikkimielisille aikuisillekin.

Savua asfalttiviidakosta -opas auttaa nuorta jäsentämään omia unelmiaan ja pohtimaan, miten tupakoinnin aloittaminen voi tuhota monta unelmaa.

Viidakon viinat ja mömmöt -opas kertoo riippuvuuksista ja päihtymisen vaikutuksesta omaan arkeen ja juhlintaan.

Tarzanin ja Janen seurusteluopas näyttää hyvän seurustelusuhteen liikennevalot ja rakkauden portaat paljastavat suhteen oikean etenemisvauhdin. Materiaali on ollut esillä mm. messu- ja koulutustapahtumissa.

IV KAMPANJAT JA MUU TOIMINTA

4.1. Selvin päin kesään -tiedotuskampanja

Selvin päin kesään -kampanja järjestettiin 11. kerran. Kampanja haastoi nuoria päihteettömään juhlintaan ja kesän viettämiseen koulujen kevätlukukauden päättäjäviiikonloppuna. Päihteiden käytön riskeistä muistutettiin juhliessa mm. ammattiin valmistumisesta, lakkiaisista, siirtymistä ylä-kouluun ja kesäloman alkamisesta. Kampanja haastoi myös kasvatusvastuussa olevat aikuiset toimimaan nuorten päihteettömän elämän ja turvallisuuden takaamiseksi. Kampanjassa korostettiin, että vanhempien tulee osata ennakoita ja pohtia oman perheen pelisääntöjä juhlahumun keskellä. Aikuisten vastuulla on rakentaa yhdessä nuorten kanssa sellainen kulttuuri, jossa päihteettömyys on helppo ja luonnollinen valinta. Suomen- ja ruotsinkielisiä kampanjajulisteita oli esillä tuhansia mm. kouluissa, nuorten toimintatiloissa sekä kauppa- ja liikekeskuksissa.

Vuonna 2013 mukana kampanjassa olivat: A-Kiltojen Liitto, Ehyt ry, ETRA-liitto, Förbundet Hem och Skola, Helsingin NMKY, Irti Huumeista ry, Koulutus Elämään säätiö, EKSOTE /raittiustoimi, Lastensuojelun Keskusliitto, Liikunnan ja Terveystiedon Opettajat ry, Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Myllyhoitoyhdistys, Nuorisokasvatussäätiö, Nuorten Ystävät, Nykterhetsförbundet Hälsa och Trafik rf, Nyyti ry, PTK – poikien ja tyttöjen keskus, Raittiuden Ystävät ry, Sininuorisoliitto ry, Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus ry, Suomen Valkonauhaliitto, Suomen Vanhempainliitto, THL Alkoholiohjelma

Selvin päin kesään -kampanja antoi seuraavan vanhempien muistilistan:

1. Ole aikuinen – Näytä päihteetöntä esimerkkiä! Päihtynyt vanhempi pilaa nuoren päättäjäviiikonloppuna.
2. Välitä nuoresta – Älä välitä alkoholia! Laki suojaa nuoria päihteiden haitoilta vain, jos aikuiset valvovat lain toteutumista ja noudattavat sitä myös itse.
3. Keskustele nuoren kanssa päihteiden käytön riskeistä jo ennen juhlapäivää.
4. Tarjoa nuorelle turvallisia vaihtoehtoja kesäloman alun juhlintaan.
5. Ole läsnä ja nuoren tukena. Älä jätä nuorta yksin vastuuseen.
6. Kannusta nuoria iloiseen ja kesäiseen yhdessäoloon ilman päihteitä.

4.2. Raittiusviikko/Ehkäisevän päihdetyön viikko

Valtakunnallista raittiusviikkoa vietettiin vuonna 2013 marraskuun alussa viikolla 45. Viikon ohjelmassa myönnettiin Vuoden 2013 Raittiusviikko -tunnustus, jonka sai raittius- ja vapaaehtoistyön aktiivi Ahti Auno suomalaisen raittiuden ja liikunnallisuuden kansainvälisestä tunnetuksi tekemisestä.

Auno tuli vuonna 2013 tunnetuksi polkupyörätempauksestaan Alaskasta Argentiinaan – polkupyörällä päihteettömän elämäntavan puolesta.

Raittiuden Ystävät ry jakaa Vuoden Raittiusteko -tunnustuksen vuosittain henkilölle tai taholle, joka on toiminnallaan merkittävästi edistänyt raittiutta ja terveitä elämäntapoja. Raittiusteko-tunnustus jaettiin vuonna 2013 11. kerran.

4.3. Anna lapselle raitis joulu -tiedotuskampanja

Valtakunnallinen tiedotuskampanja toteutettiin 16. kerran joulunalusviikoilla ja joulunpyhinä. 32 kampanjakumppania vetosi maamme aikuisväestöön, jotta he antaisivat lapsille raittiin ja turvallisen joulun. Kampanjan tavoitteena oli havahduttaa aikuiset huomaamaan, että se mikä heistä tuntuu alkoholin tuomalta juhlatunnelmalta, ei useinkaan enää ole sitä lapselle.

Kampanjan tietoisuus nähtiin Ylen TV1, TV2 ja Fem TV-kanavilla 18.–25.12.2013 välisenä aikana. Tietoisuus pyöri myös jääkiekon SM-liigaan osallistuvien paikkakuntien hallien screeneillä pelitaukojen aikana joulun alla.

Radiotietoisuus kuultiin Radio Dei, Radio Foni, Radio Nova, Radio Pori ja Yle Radio Suomi -kanavilla 17.–26.12.2013 välisenä aikana. Radio Pooki ja Radio Ramona haastattelivat Raittiuden Ystävien toiminnanjohtajaa lähetyksissään viikolla 51.

Kampanjan suomen- ja ruotsinkielistä julistetta oli esillä 9 500 kpl mm. liike- ja ostoskeskuksissa, neuvoloissa, päiväkodeissa, kouluissa, kirjastoissa ja seurakuntien tiloissa sekä asunto-osakeyhtiöiden yhteisissä tiloissa.

Metropolia ammattikorkeakoulu tuotti kampanjaan uudet suomen- ja ruotsinkieliset TV- ja radio-tietoisuudet sekä julisteet ja bannerit. Kampanjan verkkosivusto uudistettiin julisteen ja tietoisuuden osalta osoitteessa <http://annalapselleraitisjoulu.fi>.

Kampanja on koettu tärkeänä Raittiuden Ystävien ja kampanjakumppaneiden parissa. Kampanjan myötä järjestön verkostoyhteistyö on laajentunut ja tunnettuus kasvanut. TV- ja radiokampanja sekä julistekampanja on suunnattu suomalaisille perheille, joissa usein varsinkin juhlapyhinä käytetään runsaastikin alkoholia. Toteutus ja sisältö pyritään pitämään riittävän kattavina, jotta lasten vanhemmat saavat tietoa, syntyy keskustelua ja asenteisiin voidaan vaikuttaa toivotulla tavalla. Kampanjan saama palaute on ollut myönteistä. Kampanjan toteutus vastasi Raittiuden Ystävien toimintasuunnitelman tavoitteita, koska se on osa järjestön näkyvää vaikuttamistoimintaa.

Kampanja liittyy Alkoholiohjelman mukaisiin päihteiden käytön vähentämistavoitteisiin, päihteistä aiheutuvien haittojen vähentämisyrittämiin sekä lasten hyvinvoinnin edistämiseen. Kampanjan johdonmukainen toteuttaminen on osaltaan vaikuttanut vastuullisuuden ilmapiiriin vahvistumiseen. Kampanja on saanut näkyvyyttä myös sosiaalisessa mediassa.

Yle esitti Anna lapselle raitis joulu -kampanjan TV-tietoisuutta kohderyhmässä 15+ -vuotiaat. Tietoisuuden nettopeitto oli 50,2 % katsojista (2,3 milj.). Nettopeitto tarkoittaa kampanjan saavuttamia nettokontakteja eli vähintään yhden tietoisuuden nähneet lasketaan katsojiksi. Kampanjan OTS-luku oli 2,4 henkilöä, mikä tarkoittaa sitä, että kampanjatietoisuuden nähneet olivat nähneet keskimäärin 2,4 tietoisuutta.

Yle tilaa katsojaseurantansa Finnpanelilta. Luvut perustuvat konkreettiseen katsomiseen ja näkyvyyteen. Tutkittavien talouksien televisioiden yhteyteen asennetaan mittari, joka rekisteröi talouden reaalisen TV-käytön ympäri vuorokauden.

Raittiuden Ystävien lisäksi kampanjaa olivat vuonna 2013 toteuttamassa ja tukemassa: A-Kiltojen Liitto ry, Alkoholiohjelma, Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystoimi /raittiustoimi, Elämäni Sankari ry, ETRA-liitto, Folkhälsan, Förbundet Hem och Skola, Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveysvirasto – Aikuisten ehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö, Irti Huumeista ry, Jääkiekon SM-liiga, Kristillinen Terveys ja Raittiusjärjestö, Koulutus Elämään säätiö, KRAN r.f., Lastensuojelun Keskusliitto, Lastentarhanopettajaliitto, Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Metropolia Ammattikorkeakoulu, Myllyhoitoyhdistys ry, Naistenkartano, Nuorisokasvatussäätiö, Nuorten Ystävät ry, Nykterhetsförbundet Hälsa och Trafik, Nyyti ry, Sininauhaliitto, Sininuorisoliitto, Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry, Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus, Suomen Valkonauhaliitto, Suomen Vanhempainliitto, Tehy ja Yle.

4.4. Messuja, näyttelyjä, kokouksia ja muita tapahtumia

Raittiuden Ystävien toiminnassa on pyritty tavoittamaan eri väestöryhmiä erilaisilla messuilla, näyttelyillä ja tapahtumilla. Sanoma on räätälöity niin, että se palvelee kohderyhmän hyvinvointitarpeita tai työtavoitteita. Samalla on tehty tunnetuksi järjestöä sekä sen materiaalia ja toimintoja. Alla tärkeimmät tapahtumat (Helsingissä, jos ei toisin mainita):

Tammikuu

- 8.1. Nuori2013 – tapahtuma, Jyväskylä
- 12.1. Hallituksen kokous
- 15.1. EPT-verkoston alkoholimainonnan lehdistötilaisuus
- 17.1. Sissimarkkinointia 3 kk juomattomuuden puolesta
- 22.1. Opintotoiminnan Keskusliitto ry:n hallitus
- 23.1. Sissimarkkinointia 3 kk juomattomuuden puolesta
- 24.1. Alkoholi ja katkenneet työurat -tilaisuus
- 25.–26.1. NGR:N puheenjohtajakonferenssi Reykjavik, Islanti
- 29.1. Helsingin kaupungin vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelman seurantaryhmän kokous
- 30.1. Sissimarkkinointia 3 kk juomattomuuden puolesta
- 30.1. EPT-verkoston viestintäryhmä

Helmikuu

- 7.2. Päihdetyön opetuksen ja koulutuksen päivä (A-klinikkasäätiö, DIAK ja THL)
- 11.2. Hallituksen kokouksen ja vuosikertomuksen valmistelua, Lappeenranta
- 12.2. Soste ry:n tilaisuus toiminnanjohtajille
- 12.2. Joutsenon opiston hallituksen työvaliokunta, Joutseno
- 13.2. EPT-verkoston kokous
- 14.2. Ystävänpäivä, RY:n ja Kännikapinan tilaisuus
- 16.2. Hallituksen kokous
- 17.2. Ravintolapäivä, Kännikapinan Lasten ravintola
- 18.2. Joutsenon opiston hallitus, Joutseno
- 26.2. OK-opintokeskuksen Uudistuva yhdistys -koulutus
- 28.2. Soste ry:n aamukahvit ja järjestöpäällikköverkoston kokous
- 28.2. Haastattelu YLE Puheen poliitikkaradioon (Pulliainen)

Maaliskuu

- 1.3. Chillhouse. Nuorten hiihtolomatapahtuma, Tampere
- 11.3. Joutsenon opiston hallituksen kokous ja vuosikokous, Joutseno
- 11.3. Kännikapinan kevätretki Jenni Lätilän konserttiin Musiikkitalolle
- 12.3. Vaikuttamo-tapahtuma Espoon yhdeksäsluokkalaisille, Espoon kulttuurikeskus

- 14.3. Kaste-ohjelma, lasten ja nuorten palvelut
- 18.3. EPT-verkoston viestintäryhmä
- 18.3. Satakunnan Raittiuspiirin ja Sininuorisopiirin kevätkokous
- 19.3. OK-opintokeskuksen hallitus
- 20.3. Raittiuden Ystävät ry:n toimistotilojen kevätraivaus
- 23.3. Liittovaltuuston ja hallituksen kokoukset
- 25.3. Joutsenon opiston hallitus, Joutseno
- 26.3. Ruotsinkieliset ehkäisevän päihdetyön päivät
- 26.3–27.3 EU:n ”Youth In Action” -nuorisotoimintaohjelman suomalais-virolainen verkostokokous
- 27.3. Kaste-ohjelman työpaja nuorille suunnattavista yhteiskunnan palveluista

Huhtikuu

- 3.4. Helsingin Raittiusseuran johtokunta
- 4.4. Järjestöjen yhteinen kannanotto Helsingin sosiaali- ja terveyslautakunnalle (A-klinikkasäätiö, Ehyt ry, Raittiuden Ystävät ry, Suomen ASH ry, Suomen Vanhempainliitto ry, Syöpäjärjestöt)
- 5.4. EPT-verkoston viestintäryhmä
- 8.4. SOSTE jäsenjärjestöjen keskustelu luottamushenkilökoulutuksen kehittämisprosessista
- 9.4. Ehyt ry:n isännöimä RAY-tapaaminen
- 9.4. Perheystävällinen työpaikka -tiedotustilaisuus
- 10.4. Helsingin yliopiston Rakenna kestävä hyvinvointi -seminaari
- 12.4. Hallituksen kokous
- 16.4. Ehyt ry:n verkoston kokous
- 19.4. OK-opintokeskuksen seminaari: Joukkoistamisen mahdollisuudet järjestötoiminnassa
- 23.4. Joutsenon opiston hallituksen työvaliokunta, Joutseno
- 25.4. Väestöliiton kevätkokous
- 25.4. Järjestöjen yhteinen kannanotto Helsingin kaupunginhallitukselle (A-klinikkasäätiö, Ehyt ry, Raittiuden Ystävät ry, Suomen ASH ry, Syöpäjärjestöt)
- 29.4. Ehkäisevän päihdetyön viikko / Raittiusviikko 2013, valmistelukokous Ehyt ry:ssä
- 30.4. Selvitys RAY. Vuosi 2012
- 30.4. Selvitys OKM. Vuosi 2012

Toukokuu

- 4.5. Hallituksen kokous
- 6.5. Joutsenon opiston hallitus, Joutseno
- 7.5. OK-opintokeskuksen verkostoidu ja vaikuta -seminaari
- 7.5. OK-opintokeskuksen hallitus
- 8.5. SPR:n järjestämä festivaalityötä tekevien päihdejärjestöjen palaveri
- 15.5. OK-opintokeskuksen hallituksen seminaari
- 16.5. OK-opistokeskus 70 -vuotta
- 22.5. Ihanko pihalla -tapahtuma, Lahti
- 23.5. Soste ry, järjestöpäällikköverkosto
- 23.5. Järjestöjen koulutustyöryhmä
- 24.5. Aktiivinen kansalaisuus -tilaisuus
- 25.–26.5. Maailma kylässä -festivaali
- 27.5. Yleisradio Oy:n yhtiökokous
- 29.5. Alkoholimainontapalaveri
- 29.5. Kännikapina vapaaehtoisen suunnittelupalaveri alkoholittomista illoista Helsingissä
- 30.5. Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveysviraston kevätjuhla
- 31.5. OK-opintokeskuksen kevätkokous

Kesäkuu

- 5.–6.6. Soste ry, arviointifoorumi
- 7.6. Koulutuspäivä, Kauniainen
- 8.6. RY:n 160vuotisjuhlit, Kauniainen
- 8.–9.6. Edustajakokous, Kauniainen
- 10.6. Kansalaisvaikuttaminen ja osallisuus -seminaari
- 12.6. Alkoholihaitat muille -seminaari
- 13.6. ”Alkoholimainonta lisää nuorten juomista” -vesipullojen toimittaminen Kansanedustajille yhdessä EHYT ry: n kanssa
- 19.6. RAY Neuvontatilaisuus

- 25.6. Joutsenon opiston hallituksen työvaliokunta, Joutseno
- 29.6. Pride-puistujuhla
- 29.6. Martti Vastamäen Raitis selviää paremmin -kirjoitus Turun Sanomissa

Heinäkuu

- 5.7. FriFredag – päihdevapaa klubi
- 20.7. Puumalan nuorisotapahtuma, Puumala
- 20.7. LuoMusa-maatilatapahtuma, Töysä, Alavus
- 16.7. Hallituksen kesätapaaminen, Lahti

Elokuu

- 22.8. Kännikapinan sissimarkkinointia Taiteiden Yössä
- 26.8. Joutsenon opiston johtokunta/hallitus, Joutseno
- 29.8. EPT-verkosto
- 31.8. Hallituksen kokous
- 31.8.–1.9. Vapaaehtoisjohtamisesta voimaa järjestötyöhön -kurssi

Syyskuu

- 3.9. Soste ry:n foorumi puheenjohtajille ja toiminnanjohtajille
- 5.9. Ehkäisevän päihdetyön Ehkäpä-verkosto
- 10.9. Soste ry, järjestöpäällikköverkosto
- 11.9. Kännikapinan vapaaehtoisten ja kansanedustaja Anu Urpalaisen tapaaminen
- 11.9. Onko alkoholimainonnalla merkitystä? -seminaari
- 12.9. Keskustelutilaisuus alkoholimainonnasta
- 13.9. OK-opintokeskuksen Kestävyyttä yritys yhteistyöhön -koulutus
- 13.9. Kännikapinan vapaaehtoisten tapaaminen kansanedustaja Pauli Kiurun kanssa
- 14.9. Liittovaltuuston kokous ja Anna lapselle raitis joulu -kampanjan arviointitilaisuus
- 18.–19.9. Ehkäisevän päihdetyön kehittämispäivät, Pori
- 19.9. Joutsenon opiston hallituksen työvaliokunta, Joutseno
- 20.9. Kännikapinan vapaaehtoisten tapaaminen kansanedustaja Hanna Mäntylän kanssa
- 20.9. Kännikapinan alkoholivapaat FriFredag-bileet
- 23.9. EPT-verkosto
- 24.–27.9. EVS-vapaaehtoispalvelun tutustumismatka Hollantiin
- 24.9. OK-opintokeskuksen hallitus
- 25.9. Suomen Harrastajateatteri-ilon juhlatilaisuus
- 30.9. Hakemus RAY. Vuosi 2014.

Lokakuu

- 1.10. RAY:n ja Soste ry:n järjestämä tutkimus- ja arviointiverkoston tapaaminen
- 1.10. Tapaaminen kansanedustaja Sanna Lauslahden kanssa alkoholimainonta-asiasta
- 1.10. Vuorovaikutus ja yhteistyö nopeasti muuttuvassa järjestöympäristössä -luento
- 2.10. OK-opintokeskuksen juhlaseminaari Järjestöt yhdessä perheiden tukena
- 8.10. Kristillisen Terveys- ja Raitiusjärjestön keskustelutilaisuus
- 9.–10.10. Päihde- ja mielenterveyspäivät
- 12.–13.10. Nordan kokous, Tallinna, Viro
- 12.10. Hallituksen kokous
- 14.10. Hakemus: Helsingin kaupunki, terveyslautakunta. Vuosi 2014.
- 15.10. Helsingin Raitiuskeskuksen seminaarimatka Tallinnaan
- 16.10. Joutsenon opiston hallituksen työvaliokunta, Joutseno
- 22.10. OK-opintokeskuksen hallitus
- 23.10. Pääkaupunkiseudun kouluterveyskyselyn tuloksien julkistaminen, Vantaa
- 24.10. Suomen Harrastajateatteri-ilon sääntömääräinen syyskokous
- 25.10. Kännikapinan alkoholimainonnan watchreki SM-jääkiekkopeliin
- 30.10. EPT-verkoston järjestöjen viestintäkoulutus

Marraskuu

- 1.11. EPT-verkosto
- 4.11. Kuntien ja järjestöjen yhteistyöseminaari – Voimavarat käyttöön
- 6.11. Kohti hyvinvointitaloutta -seminaari
- 8.11. Kuopion Raitiusseuran 130-vuotisjuhla

- 8.11. Kaamospuhallus, Lappeenranta
- 9.11. Hallituksen kokous, Vuoden raittiusteko -tunnustuksen luovutus
- 10.11. Satakunnan Raittiusspiirin ja Harjavallan Raittiusyhdistyksen juhla
- 11.11. Suomen Ash ry:n tiedotustilaisuus alkoholimainonnasta
- 12.11. Kännikapinan ja kansanedustaja Ben Zysckowiczin tapaaminen alkoholimainonta-asiasta
- 14.11. Viesti ja vaikuta koulutus, OK-Opintokeskus
- 14.11. Tapaaminen kansanedustaja Sauli Ahvenjärven kanssa
- 18.11. Pohjola Nordenin syysseminaari
- 19.11. Innomarkkinat
- 20.11. Stadin ammattiopiston hyvinvointi -tapahtuma
- 21.11. Joutsenon opiston hallituksen työvaliokunta, Joutseno
- 21.11. Hyvinvoiva kunta -keskustelutilaisuus
- 23.11. FriFredag – alkoholivapaat Kännikapinan bileet
- 25.11. Päihteetön pelikenttä -projektin suunnittelukokous
- 28.11. Soste ry, järjestöpäällikköverkosto
- 29.11. OK-opintokeskuksen syyskokous
- 29.11. Hallituksen kokous
- 30.11. Hakemus: OKM. Vuosi 2014.

Joulukuu

- 2.12. Joutsenon opiston johtokunta/hallitus, Joutseno
- 2.12. Helsingin kaupungin vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelman työryhmä
- 8.12. Raittiusyhdistys Taimi II:n 130-vuotisjuhla
- 12.12. Joulutervehdysten lähettäminen perussuomalaisten kansanedustajille
- 13.12. Hallituksen kokous ja RY:n joululounas
- 16.12. Kännikapinan vapaaehtoisten jouluglogit toimistolla
- 17.12. EPT-verkosto

4.5. Medianäkyvyys

Poimintoja medianäkyvyydestä

- 28.2. Suunnittelija Anki Sirolan haastattelu YLE Puheen poliitikkaradioon
- 20.6. Toiminnanjohtaja Marko Kailasmaan haastattelu Radio Helsinkiin
- 19.7. Kailasmaan haastattelu Alavuden Viiskunta-paikallislehteen Luomusa-maatilatapahtumasta
- 9.11. Aino Saikkosen ja Marko Kailasmaan haastattelu Savon Sanomiin Kuopion Raittiusseuran 130-v.juhlusta
- 16.12. Kailasmaan haastattelu Anna lapselle raitis joulukampanjasta Radio Ramonaan
- 17.12. Kailasmaan haastattelu Anna lapselle raitis joulukampanjasta Radio Pookiin

V KOHDENNETTU VAIKUTTAMINEN VÄESTÖÖN JA RAKENTEISIIN

Kännikapina kenttätyössä

Aloitimme vuoden osallistumalla 8.1.2013 NUORI2013 -tapahtumaan, missä järjestöjen, kuntien, seurakuntien, työpajojen ja nuorisotutkimuksen ammattilaiset kokoontuvat samoille ammattilaispäiville. Tapahtumaan osallistui yli 2 000 osallistujaa. Kännikapina tuotti tapahtumaan yhdessä Juha Vuorisen ja *Juoppohullun päiväkirja* -elokuvan tiimin kanssa ohjelman, jossa kannustettiin puuttumaan nuorten alkoholi- ja humalamyönteisiin asenteisiin ja käyttäytymiseen. Tilaisuudessa lanseerattiin myös 3 kuukautta alkoholivapaasti haaste, jossa pääpalkintona oli 300 € vapaavalintainen lahjakortti. Sanomalehti Keski-suomalainen vei näyttävästi Kännikapinan viestiä eteenpäin 9.1.2013.

Chillhouse Tampere

Jatkoimme pitkäaikaista yhteistyötä Tampereen nuorisotoimen kanssa osallistumalla nuorten hiihtolomatapahtuma Chillhouseen 1.3.2013. Tapahtumassa nuoret saivat testata tietojään alkoholista Kännikapinan testiradalla sekä kirjoittaa omia ajatuksiaan alkoholista ja päihdevapaasta elämästä.

Kaamospuhalluksessa Lappeenrannassa

Kaamospuhallus on Lappeenrannan nuorisotoimen järjestämä Etelä-Karjalan suurin päihteetön nuorisotapahtuma, joka järjestetään vuosittain Lappeenrannan urheilutalolla. Kännikapina oli mukana menossa tarjoamalla alkoholittomia drinkkejä ja haastamassa nuoria miettimään päihteettömän elämän etuja ja syitä alkoholimainonnan rajoittamiselle.

Kännikapinan viestiä työpajoille

Työpajayhdistyksen järjestävä Ihanko pihalla? -tapahtuma toteutettiin 22.–23.5. Lahdessa. Kännikapina oli mukana menossa kertomassa Kännikapinasta ja tekemässä osallistavaa alkoholivalistusta työpajanuorille sekä heidän ohjaajilleen.

Maailma Kylässä ja Pride -tapahtumat

Olimme mukana tuttuun tapaan Maailma Kylässä sekä Pride -tapahtumissa. Jaoimme yhdessä Kännikapinan vapaaehtoisen kanssa tietoa alkoholista, Kännikapinasta sekä alkoholipolitiikan keinoista. Keräsimme myös nimiä postikortteihin kansanedustajille joissa kannustettiin rajoittamaan alkoholimainontaa nykyistä tehokkaammin. Mainostimme tapahtumissa myös Kaksi Kärpäästä -palvelua, jossa arvotaan alkoholivapaita iltoja kahdelle kaupunkilaiselle.

Osallistuimme elokuussa Turun Tyttöjen Talon kansainväliseen nuorisovaihtoon, jossa kysyimme miten nuoret eri maissa juhlivat yhdessä selvin päin. Pidimme tapahtumassa myös alkoholittomien drinkkien baaria.

Sadat ihmiset tarttuivat Kännikapinan haasteisiin!

Suomessa raittiuteen liittyy vahvoja mielikuvia, jotka usein ovat negatiivisia. Moni aikuinen ei kuitenkaan ole itse kokeillut alkoholivapaata elämää täysi-ikäisenä ja sen helppous on saattanut vuosien varrella jo unohtua. Haastoimme tammikuussa suomalaiset aikuiset elämään vähintään 3 kuukautta ilman alkoholia. Houkuttimena olivat 3 kpl 100 euron ja 1 kpl 300 euron vapaavalintaisia lahjakortteja. Nämä lahjakortit kustannettiin kirjailija Juha Vuorisen lahjoittamista rahoista. Kutsuimme ihmisiä mukaan

haasteeseen Kännikapinan uutiskirjeessä, Facebookin ja Twitterin kautta sekä jakamalla kampanjan flyerä Itäkeskuksessa ja Rautatientorilla.

Kännikapinan marraskuun haasteeseen tarttui 350 ihmistä. Mukaan pystyi tulemaan Facebookin tai sähköpostin kautta. Keväällä järjestimme kampanjassa erilaisia kyselyjä ja arvontoja.

Toukokuussa arvoimme lahjakorttien voittajat. Onni suosi 100 € lahjakorteilla Jemina Kinisjärveä ja toinen nimettömänä pysyvää osallistujaa Itä-Suomesta. 300 € päälahjakortti meni Seppo Paakkiselle Helsinkiin.

Keräsimme kampanjan lopussa nettikyselyllä osallistujien kokemuksia tästä vähintään 3 kuukauden pituisesta alkoholivapaasta jaksosta:

- *helppoa eikä menee rahaa, aluksi oli vaikeeta mut kyl se siitä sit meni*
- *Ihanaa, ei krapuloita tai kännimokia. Jatkuu edelleen, koko vuosi mennyt näin. :)*
- *Itselläni täysin alkoholiton elämä tuli oikeastaan pakonomaisena ratkaisuna, koska sairastuin syksyllä 2012 (tarkemmin lokakuussa 2012) sappiperäiseen haimatulehdukseen. Siksi alkoholi on jäänyt itseltäni väkisinkin eikä asian suhteen ole ollut sinänsä edes vaikeuksia kun vieroituskun (5 kuukautta) meni sairaalassa maaten sairastellessa. Ja elämä jatkunee ilman alkoholia. Elämä on ollut uusi näkemys ilman alkoholia. Tunteet ovat enemmän pinnassa nyt kun on tajunnut miten alkoholi voi vaikuttaa negatiivisesti elämään ja olen siitä selvinnyt.*
- *Outoahan se oli aluksi, mutta nyt on tullut paljon vaihtoehtoista tekemistä*
- *Helppoa, nolla linja on jatkunut jo sen verran pitkään ettei kavereillekkaan tarvitse enää selitellä.*
- *Hienoa kun ei ollut krapulaa ja muistaa kaiken. Se on ikävää kun pitää selitellä miksi... kukaan ei kysy kännäajiltä miksi juot...*
- *Yllättävän helppoa kun tekee itsellensä selväksi ettei nauti alkoholia. Joskus kun oikein hatutti, niin tuli mieleen, että jospa hakisi alkojuomaa, mutta sitten ajatteli että hatuttaa vielä enempi.*
- *Ehdottoman hieno juttu! Seuraavaksi päihteetön elämä -kampanja tilauksessa. :)*

Kännikapinalle vastaajat lähettivät mm seuraavia terveisiä:

- *Tsemppi teille, oikealla tiellä ootte*
- *Kiitos sivustosta, tällaisia sivustoja voisi olla enemmänkin Facebookissa, ei mitään tyrkytystä, vaan mukaan pääsemistä ja vähän kilpailuhenkeäkin. :) Jatkaa samaan malliin.*
- *mielenkiintoinen ja terveellinen asia*
- *Hieno homma tukea ihmisiä päihteettömään elämään!*
- *Hyvä haaste! On hyvä kyseenalaistaa alkoholin käyttöä, koska monille se on turhaa. Tavoitteena on raitis Suomi.*
- *Hyvä haaste, kannattaa useamminkin vastaavia tempauksia järjestää.*
- *Hyvä, että näin saadaan ihmisiä mukaan kokeilemaan raitista elämää. Toivottavasti huomaavat, että elämä ilman viinaa*
- *Kiitos jokaiselle mukana olleelle.. Tämä on todella arvokasta työtä.. Monelle jopa uuden elämän alku päihteettömänä,,*
- *Tämähän oli ihan kiva, ideoikaa toki lisää! Mukavaa joulua ja onnellista vuotta 2014!*
- *Tosi hyvä juttu!!!!!!*
- *Hyvä homma, että järkkäilette tällässiä juttuja. On tärkeä saada ihmiset tajuaan miten "kuningas alkoholi" hallitsee ja sotkee heidän elämänsä. Ja miten hyvä olo sitä itselleen tulee, kun ei joka viikonloppu mene kännissä tai krapulassa maata.*
- *Tsemppiä työhönne!*

- *Jatkakaa hyvää työtä!!!*
- *Ihan mukavia tällaiset, missä kukin voi tarkastella omaa käyttäytymistään ja suhdettaan alkoholiin. Alkoholin väärinkäyttö on valtava ongelma nykyisessä yhteiskunnassamme ja olisi hyvä useamman omaksua terveempi tapa käyttää alkoholia. Ei päihteenä, vaan nautintoaineena. :) Alkoholi voi täydentää illan, mutta se ei saa olla sen tarkoitus.*
- *Teette todella arvokasta työtä. Toivottavasti monelle alkoholin käyttäjälle tämä olisi yksi tapa päästä alkoholista eroon.*
- *Tsemppiä päihdevalistukseen =>*
- *kännikapina potkii päihteettömän suunnan ottaneita oikeaan suuntaan – ei härskisti ja pakottamalla vaan tarjoamalla vaihtoehdon; näinkin voit elää ja rokata ja mikäs parempaa kuin se että ihmiset ovat löytäneet kannikapinan! siis se pikku askel tulla sivullenne on oikea askel – se ei ole niin iso maailmalle – mutta yksilölle teidän sivunne avaaminen ja uskallus lukea ja kirjoittaa on merkittävä. sanoikohan joku jotaki tommosta kun hää kävi kuussa?häh?tais olla jotain saman suuntaista joten haloo:olemme ison asian äärellä :-D*
- *Lisää kapinaa!!*
- *Olette oikealla asialla. Minä tuen Kännikapinaa 110%.*

Vuonna 2013 ilmestynyt Kännikapinan valistusmagneetti

Vaikuttamista – Selvästi hauskemman Suomen puolesta!

Alkoholinkulutus on tällä hetkellä Suomessa korkealla tasolla. Tämä näkyy selvästi pääkaupungin alueen ihmisten terveydessä, hyvinvoinnissa ja viihtyvyydessä. Tutkimusnäytön perusteella tiedetään, että tehokkaimmin alkoholinkulutukseen vaikutetaan koko väestön tasolla. Tehokkaimmat keinot vähentää alkoholinkulutusta ovat hinnan, saatavuuden ja markkinoinnin säätely. Jatkoimme Kännikapinassa vuonna 2013 vaikuttamistyötä sekä päättäjien että kansalaismielipiteen tasolla.

Vaikuttamassa Espoon nuorten kanssa

Osallistuimme Espoossa ensi kertaa järjestettyyn Vaikuttamo-tapahtumaan. Espoon nuorisovaltuusto järjesti yhteistyössä nuorisopalveluiden, järjestöjen ja opetusyksikköjen tapahtuman Espoon kulttuurikeskuksessa. Vaikuttamoon on kutsuttu kaikki 9-luokkalaiset vierailemaan tapahtumassa kouluaikana.

Vaikuttamon tavoitteena on esitellä 9-luokkalaisille toimintaa, jonka tavoitteet kytkeytyvät yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen, nuorten vaikuttamiseen ja nuorten

vaikutusmahdollisuuksien tukemiseen. Kännikapinan esittelypisteellä espoolaiset nuoret saivat kirjoittaa kansanedustajilleen ajatuksiaan alkoholimainonnasta. Esimerkkejä nuorten terveistä kansanedustajille:

Mielestäni alkoholin mainontaa pitäisi vähentää ja siten myös monien nuorten mielikuva alkoholin juonnista muuttuisi. Tuntuu, että monet nuoret ajattelevat, ettei voi pitää hauskaa ja olla mielenkiintoinen/elämästä kaiken irti ottava nuori, jos ei juo. Meri, 16 v, Espoo

Alkoholimainoksille on tultava loppu – nuorten hyvinvointi on tärkeämpää kuin raha. Heini, 16v, Espoo

Miksi tehdä kannista ”coolia”? Nuorten kannäämiseen nykyään melkein kannustetaan. Me vain tuemme suomalaista stereotypiaa. Emma, 15v, Espoo

Nuorten ei pitäisi oppia, että hauskanpitoon tarvitsee alkoholia! Toivon että alkoholimainontaa voitaisiin rajoittaa lasten ja nuorten suojelemiseksi. Elina, Hki

*Juomisella ei saavuta mitään, elämästä voi nauttia muutenkin, Elina 15 Espoo
Lopetaanko juoko ongelmilla rahanteko? Kännin ehtii vanhempanakin ja mainonta aikaistaa turhaa örvelystä! Yritystä nyt!
Bussissakin näkee jatkuvasti alkoholimainoksia matkan varrella. Toivottavasti ei enää jatkossa. Aina, 15v, Espoo*

Nuorena aloitettu juominen vaikuttaa paitsi terveyteen, myös ihmissuhteisiin ja muuhunkin elämään. Riikka, 15v, Espoo

Mainonnan vähentäminen vähentää nuorten juomista. Samu, 16v, Espoo

Keväällä 2014 eduskunnan on tarkoitus uudistaa alkoholilaki. Asiaan liittyen Sosiaali- ja terveysministeriö julkaisi elokuussa 2013 arviomuistion lakiuudistukseen liittyen. Keräsimme Taiteiden Yössä 22.8. vapaaehtoisten kanssa kannatusviestejä näiden STM:n ehdottamien tehokkaiden toimenpiteiden puolesta.

Keväällä 2014 eduskunnan on tarkoitus uudistaa alkoholilaki. Asiaan liittyen Sosiaali- ja terveysministeriö julkaisi elokuussa 2013 arviomuistion lakiuudistukseen liittyen. Keräsimme Taiteiden Yössä 22.8 vapaaehtoisten kanssa kannatusviestejä näiden STM:n ehdottamien tehokkaiden toimenpiteiden puolesta.

Tapasimme syksyllä 2013 Kännikapinan vapaaehtoisen kanssa kansanedustajia ja keskustelimme siitä, miksi alkoholimainontaa tulee rajoittaa nykyisestä. Jatkoimme myös

järjestöjen yhteistä vaikuttamistyötä toimittamalla kansanedustajille vesipulloja, joissa kysyttiin: ”Kumpi menee edelle: Nuorten hyvinvointi vai alkoholiteollisuuden etu?”

Kännikapinan vaikuttamistyö on huomioitu alkoholiasioiden valmistelussa. Joulukuussa eduskunta päätti uusista rajoituksista alkoholimainontaan lasten ja nuorten suojelemiseksi. Päätöksen jälkeen peruspalveluministeri Susanna Huovinen lähetti Kännikapinan Anki Sirolalle kirjeen, jossa perusteltiin uusimpia alkoholimainontarajoituksia. Kirje päättyi sanoihin ”Teidänkin viestinne on siis meille uudistusten valmisteluissa tärkeä.”

Vaihtoehtoja – koko perheen ravintoloita, alkoholivapaita klubeja ja seuralaisvälitystä!

Kutsuimme Ravintolapäivänä 17.2 yhdessä Kännikapinan vapaaehtoisten kanssa kaupunkilaisia perheineen vierailemaan Lasten Ravintolaan. Tarjolla oli meksikolaishenkisen lounaan lisäksi ongintaa ja pinssituunausta. Jaoimme vierailijoille Raittiuden Ystävien Vastuullinen Vanhemmuus -esitteitä, En usko humalaan magneetteja ja muuta valistusmateriaalia. Vierailijoita tapahtumassa oli yhteensä n 30.

Aloitimme keväällä 2013 uuden toimintamuodon ”Kaksi Kärpystä” – lähdetäänkö kaupungille pörräämään. Siinä arvotaan kahdelle tuntemattomalle ihmiselle sponsoroituja ja alkoholivapaita iltoja kaupungilla. Kevään aikana arvoimme museo-, risteily- ja minigolf-iltoja. Jatkossa kannustamme palvelun avulla myös jo toisensa tuntevia ihmisiä viettämään alkoholivapaata aikaa yhdessä. Arvontoihin voi ystävän kanssa osallistua, kun suorittaa jonkin Kännikapinan tavoitteisiin sopivan tehtävän (esim. jakaa Kännikapinan julkaisun omilla Facebook-sivuilla).

FriFredag-klubitoiminta käynnistettiin

On mukava nähdä ihmisiä ja olla sosiaalinen, viettää aikaa ystävien, kavereiden ja tuttujen kanssa sekä tavata uusia ihmisiä. Yksinkertaisesti lähteä ulos. Vaan minne mennä, jos ei halua juoda tai olla humaltuneessa seurassa? Kännikapinan ja sen vapaaehtoisten käynnistämä FriFredag-klubi tuo alkoholivapaan vaihtoehdon ulkona käymiselle. Ilta on kaikille täysi-ikäisille avoin. Klubeja on tähän mennessä järjestetty kaksi kertaa Helsingissä: 5.7. Ravintola Veganissimossa Kalliossa ja 20.9. Bokvillanin Huvilalla. Klubeilla on ollut pientä purtavaa tarjolla sekä DJ ja artistivieraita. Kävijöitä klubi-illoissa on ollut n. 30 henkilöä, ikäluokka laaja 18 vuodesta yli 70-vuotiaisiin.

Kännikapinaa mediassa

Kännikapinan Anki Sirola oli haasteltavana helmikuussa Ylen Poliitikkaradiossa liittyen tulevaan alkoholilain uudistukseen. Kesällä keskusteltiin mediassa tutkimustuloksissa, jotka osoittivat nuorten raittiuden lisääntyneen Suomessa. Yle pyysi uutisiinsa kommenttia Kännikapinan Anki Sirolta. Myös Ranskan yleisradio kiinnostui ilmiöstä ja sen toimittaja haastatteli 16.8. aiheesta Kännikapinan vapaaehtoisia.

Helsingin Sanomat julkaisi 21.5. Jaana Lähteenmaan mielipidekirjoituksen, jossa hän kirjoitti raittiuden puolesta. Jaanan titteli kirjoituksessa oli dosentti, tutkija, Raittiuden ystävien Kännikapina -liikkeen aktivisti. Helsingin Sanomiin päästi myös Emma Holstin kirjoitus, jossa hän korosti alkoholikulttuurin muutoksen tarvetta. Myös 16-vuotiaan

Emman allekirjoituksena oli nimen lisäksi Kännikapina ja Raittiuden Ystävät. Emman kirjoitus poiki myös toisen nuoren mielipidekirjoituksen, jossa kannatettiin Emman ajatuksia.

Kännikapinaa sosiaalisessa mediassa

Kännikapina jatkoi menestyksekkäästi sosiaalisessa mediassa. Kehitimme Facebook-aktiivisuuttamme ja mainontaa. Saavutimme Facebook-julkaisullamme parhaillaan useiden tuhansien yleisön. Myös Facebook-analysointi väline ”Likealyser” tunnisti Kännikapinan toimivuuden analyysissään. Alla otteita Slidesharen sisällönjakopalvelun analyysi Kännikapinan saavutuksista vuonna 2013:

VI HALLINTO, TIEDOTUS JA TALOUS

Raittiuden Ystävät ry:n hallinto on kolmiportainen. Kansalaisjärjestön ylin päättävä elin on varsinainen **edustajakokous**, joka kokoontuu touko-syyskuussa joka toinen vuosi. Yhdistyksen päätäntävaltaa käyttävät edustajakokousten väliaikoina sen varsinaisessa edustajakokouksessa valitut valtuutetut eli **liittovaltuusto**, jossa jäsenliitoilla on edustajansa. Yhdistyksen **hallitus** johtaa sääntöjen sekä edustajakokouksen ja liittovaltuuston päätösten mukaisesti järjestön toimintaa ja hoitaa sen taloutta.

6.1. Edustajakokous

Raittiuden Ystävät ry:n varsinainen edustajakokous järjestettiin 8.6.2013 Kauniaisissa. Seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi 1.1.2014–31.12.2015 valittiin suljetulla lippuäänestyksellä järjestön uudeksi hallituksen puheenjohtajaksi Martti Vastamäki Kaarinasta. Hallituksen varapuheenjohtajaksi valittiin Eila Iivari Hollolasta.

Seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi 1.1.2014–31.12.2015 valittiin liittovaltuuston puheenjohtajaksi Teuvo Munkki Huittisista. Liittovaltuuston varapuheenjohtajaksi valittiin Arto Tuomainen Joensuusta.

Seuraavaksi neljäksi kalenterivuodeksi 1.1.2014–31.12.2017 erovuoroisten liittovaltuuston yleisjäsenien ja varajäsenien tilalle tulivat valituksi:

Yleisjäseniksi: Eila Iivari, Matti Järviharju, Jaana Lähteenmaa, Harri Saine, Matti Sallinen ja Pirjo Vainio.

Varajäseniksi: Aarne Helminen, Marja Kaski, Eila Kotola ja Heidi Vastamäki.

Suljettuihin lippuäänestyksiin osallistui 43 äänioikeutettua edustajaa, joista 32 edustaa jäsenyhdistyksiä, 7 piirejä, 3 jäsenliittoa ja 1 raittiuteskettä.

Seuraava varsinainen edustajakokous järjestetään kesällä 2015 Huittisissa.

liittovaltuuston pj. Teuvo Munkki

hallituksen pj. Martti Vastamäki

6.2. Liittovaltuusto ja hallitus

Liittovaltuusto

Liittovaltuuston kevätkokous järjestettiin 23.3. ja syyskokous järjestettiin 14.9. Raittiuden Ystävien toimistossa Helsingissä.

Liittovaltuuston syyskokouksessa valittiin hallituksen jäseniksi erovuoroisten tilalle vuosiksi 2014 ja 2015 Pekka Ratola, Pirjo Vainio ja Joni Villanen.

Vaalitoimikunnan henkilömääräksi valittiin puheenjohtaja ja 3 jäsentä. Puheenjohtajaksi valittiin toiminnanjohtaja Marko Kailasmaa ja jäseniksi valittiin Ensio Koitto, Eila Kotola ja Matti Sallinen.

Raittiuden Ystävien Kansanopiston Kannatusyhdistyksen hallitukseen/johtokuntaan vuosiksi 2014–2015 valittiin varsinaiseksi jäseneksi Kirsi Poikonen.

Vuodeksi 2014 valittiin tilintarkastajaksi Jarmo Niemelä ja varatilintarkastajaksi Timo Packalén.

Liittovaltuuston jäsenet 2013:

Puheenjohtaja **Tuula Grundström**, Espoo (2012–2013)

Varapuheenjohtaja **Arto Tuomainen**, Joensuu (2012–2013)

Varsinaiset jäsenet:

Terttu Hujanen, Salo (2012–2015)

Eila Iivari, Hollola (2010–2013)

Leena Karppinen, Kuopio (2012–2015)

Ensio Koitto, Hämeenlinna (2012–2015)

Pekka Korhonen, Espoo (2010–2013)

Eila Kotola, Virolahti (2010–2013)

Unto Marttinen, Mikkeli (2012–2015)

Pekka Ratola, Pori (2010–2013)

Pirjo Rehula, Pori (2012–2015)

Pentti Seppälä, Kemi (2012–2015)

Harri-Pekka Tikkanen, Kiuruvesi (2010–2013)

Pirjo Vainio, Turku (2010–2013)

Varajäsenet: (2012–2015)

Saimi Kivilahti, Matti Sallinen, Aarne Helminen, Marja Kaski, Markku Kurkinen, Pentti Tenojoki

Liittovaltuuston liittojäsenet: 1.1.2012–31.12.2013

Teuvo Munkki (Raittiuden Ystävien Urheiluliitto) varajäsen: Rauno Hirvimäki

Leena Rauhala (Kristillinen Terveys- ja Raittiusjärjestö) varajäsen: Valto A. Meriläinen

Sirkka Örnmark (Sininuorisoliitto) varajäsen: Marju Kujansuu-El-Masri

Hallitus

Vuonna 2013 hallitus kokoontui 12 kertaa, joista yksi oli puhelinkokous.

Hallituksen jäsenet	läsnä kokouksissa
Puheenjohtaja: Jaakko Nikula , Lappeenranta	12/12
Varapuheenjohtaja: Eila Iivari , Hollola	12/12
Ensio Koitto , Hämeenlinna	12/12
Pekka Ratola , Pori	10/12
Matti Sallinen , Helsinki	10/12
Pentti Seppälä , Kemi	11/12
Arto Tuomainen , Joensuu	12/12
Pirjo Vainio , Turku	5/12

6.3. Toimisto ja henkilökunta

Raittiuden Ystävät ry:n toimiston henkilökunta on huolehtinut hallinto-, tiedotus- ja markkinointipalveluista itse ja tilaamalla niitä ulkopuolelta. Kokoustilassa on pidetty erilaisia ryhmäkokoontumisia ja huoneistoa on myös vuokrattu jäsen- ja ystävyysjärjestöjen sekä muiden yhteisöjen tilaisuuksiin.

Toiminnanjohtaja **Marko Kailasmaa**

Järjestö- ja talouspäällikkö **Kirsi Poikonen**

Suunnittelija **Anki Sirola (ent. Pulliainen)**

Määräaikainen suunnittelija **Silva Rikala**, 30.6.2013 saakka

Toimistos sihteeri **Raili Schuvalow**

Merkonomiopiskelija **Evelina Koroleff** työssäoppimisjaksolla 28.10.–15.11.2013

Henkilökunnan opiskelua työn ohella vuonna 2013:

Marko Kailasmaa aloitti Johtamis- ja esimiestyön JET-ammattitutkinnon Omnia ammattikorkeakoulun aikuisopistossa.

6.4. raitis.fi-lehti

Raittiuden Ystävien ja sen jäsenliittojen tiedotuslehti ilmestyi vuoden 2013 aikana neljä kertaa. Osa lehden artikkeleista on luettavissa RY:n verkkosivuilta. Lehden päätoimittajana toimi Marko Kailasmaa ja keskeisenä avustajana oli Raili Schuvalow.

Toimitussihteerinä ja taittajana toimi Janne Valkeapää. Painatuksesta ja postituksesta vastasi Rannikon Laatupaino Oy Vihannissa.

6.5. Yhdistyksen Internet-kotisivut

Yhdistyksen Internet-kotisivujen webmasterina on jatkanut Sami Waulu. Osa vuoden aikana tehdyistä päivityksistä on hoidettu toimiston henkilökunnan toimesta.

Internet-sivuilla kävi vuoden 2013 aikana lähes 302 000 kävijää. Käyntimäärä lisääntyi edellisvuosiin verrattuna n. 15%. Sivulla on keskimäärin 25 000 kävijää kuukaudessa. Kokonaismäärästä n. 88% vieraillee raitis.fi sivuilla ja raittiudenystavat.fi sivuilla n. 10%. Lähes 90% kävijöistä on uusia ja satunnaisia kävijöitä, jotka eivät yleensä palaa sivuille. 10% kävijöistä on kohtuullisen säännöllisesti sivuja käyttäviä.

6.6. Kirjasto

Raittiuskeskuskirjasto koostuu noin 7000 nimikkeen kirjakokoelmasta sekä kymmenien lehtien vuosikerroista 1800-luvulta alkaen. Kirjaston palveluja käyttävät eniten terveys- ja sosiaalialan sekä yhteiskuntatieteiden opiskelijat ja tutkijat. Opiskelijoille ja tutkijoille on annettu henkilökohtaista opastusta ja neuvontaa sekä kerrottu muiden tahojen ylläpitämistä saman alan kokoelmista. Kaukolainapyyntöjä ja kopiointipyyntöjä yksityisille henkilöille on tullut muutamia. Paikallisyhdistykset ovat kysyneet jonkin verran omaan historiaansa liittyviä tietoja. Lisäksi medioiden ja kirjakustantamoiden toimittajille on kirjaston kokoelmista etsitty heidän toivomiaan tietoja ja kuvia. Kirjaston Internetissä oleva tietokanta sijaitsee osoitteessa www.raitis.fi/kirjasto/index.html.

6.7. Joutsenon Opisto

Raittiuden Ystävien kansanopiston Kannatusyhdistys ry toimii Joutsenon Opiston ylläpitäjänä. Kannatusyhdistyksen valitsemina Raittiuden Ystävien edustajina Kannatusyhdistyksen hallituksessa (= opiston johtokunnassa) vuonna 2013 olivat Marko Kailasmaa, Eila Kotola, Kirsi Poikonen ja Arto Tuomainen. Kirsi Poikonen toimi myös hallituksen työvaliokunnan jäsenenä.

Joutsenon Opisto tarjoaa pääsääntöisesti vapaan sivistystyön koulutusta. Ylläpitöluvan mukaisesti opiston koulutustehtävänä on kieliin ja kulttuuriin sekä taide-aineisiin painottuvan koulutuksen järjestäminen. Avoimen yliopiston opintoja on tarjolla monipuolisesti. Maahanmuuttajakoulutus kuuluu myös opiston koulutustehtävään. Opistolla on myös perusopetuksen ja perusopetuksen lisäopetuksen järjestämislupa. Joutsenon Opisto on opiskelijaviikkomääriltään Suomen suurimpia kansanopistoja.

Linjajako syksyllä 2013 oli pääpiirteissään sama kuin edellisinä vuosina. Syyslukukauden alussa käynnistyi ensimmäistä kertaa Kiinan kielen ja kulttuurin linja seitsemällä opiskelijalla.

Opiskelijat jakaantuivat eri linjoille syyslukukauden alussa seuraavasti:

Vapaa sivistystyö

Englannin kielen linja	21
Japanin kielen linja	23
Kiinan kielen linja	7
Kuvataidelinja	14
Maahanmuuttajalinja	15

Opeksi-linja	13
Suomen kielen ja kirjallisuuden linja	5
Yliopisto-opintojen linja	15
<u>Perusopetus</u>	
Lisäopetuslinja	11
Opiskelijoita yhteensä	122

Turvapaikanhakijoiden koulutukseen yhteistyössä Joutsenon Vastaanottokeskuksen kanssa osallistui yhteensä 1172 netto-opiskelijaa vuoden 2013 aikana.

Kurssitoiminta

Joutsenon Taidekesän kursseja oli yhteensä 29, opiskelijoita yhteensä 323. Muita kursseja oli 8, opiskelijoita yhteensä 204.

Henkilöstö

Opetushenkilöstö	6
Kiinteistö- ja huoltohenkilöstö	3
Keittiöhenkilöstö	5
Hallinto- ja tukipalveluhenkilöstö	4
Yhteensä	18

6.8. Talous

Raittiuden Ystävät ry:n toimintaan saatiin Raha-automaattiyhdistykseltä yleisavustus 296.000 €. Raittiuden Ystävien säätiön avustus oli 55.000 €. Kännikapinan toimintaan saatiin avustusta Helsingin kaupungilta 12.500 €. 160-vuotisjuhlien yhteydessä huomionosoituksina saadut lahjoitukset 2.105€ siirrettiin stipendirahastoon myönnettäväksi raittiustutkimukseen ja raittiuden julkisuuskuvaan liittyvistä tutkimuksista, opintosuorituksista sekä muista kirjallisista ansioista. Tuloja saatiin myös aineistojen myynnistä ja yhteistyösopimuksista. Seitsemän toimistohuonetta oli vuokrattuna yhteistyötahojen ja alivuokralaisten käyttöön.

Kaksi RY:n paikallisyhdistystä sai raittiusseurantalojen korjausavustusta Suomen Kotiseutuliitolta.

6.9. Raittiuspiirit ja paikallisyhdistykset

Ry = raittiusyhdistys

Rs = raittiusseura

ETELÄ-SAIMAAN RAITTIUSPIIRI

Lemin Ry, Ry Raivaaja IV,
Ry Tähkä II, Ry Vipinä, Ry Yritys II

POHJANMAAN RAITTIUSPIIRI

Hirvijärven Rs Säde XIV, Laihian Rs,
Ry Kevään Toivo, Ry Kipinä XXII,
Ry Korven Vesa, Ry Ponnistus II,
Töysän Ry, Vaasan Rs, Jurvan
Raittiuskeskus

ETELÄ-SAVON RAITTIUSPIIRI

Nääringin Rs, Ry Kuokka I, Ry Uusi Yritys,
Virike Savonlinna Ry

HÄMEEN RAITTIUSPIIRI

Hämeenlinnan Rs,
Kylmäkosken Ry, Pirkkalan Tuikut,
Ry Kaiku, Ry Sarastus III, Ry Taisto VIII,
Suoniemen Rs

KAINUUN RAITTIUSPIIRI

Säräisniemen – Vaalan Rs

KESKI-SUOMEN RAITTIUSPIIRI

Angesselän Ry, Kelloperän Ry, Ry Heräte,
Ry Toivon Kipinä III, Ry Valon Pilke,
Tikkakosken Rs

KYMEN – LOUNAIKARJALAN RP

Haminan Ry, Katrilli-Klubi, Reitkallin Ry
Ry Vehka

LAPIN LÄÄNIN RAITTIUSPIIRI

Rs Toivo III, Ry Turva

OULUN RAITTIUSPIIRI

Kerälän Rs, Ry Korvenraivaaja I,
Ry Onnela, Ry Uusi Pyrintö, Ry Valonalku II

POHJOIS-KARJALAN RAITTIUSPIIRI

Joensuun Ry, Tokrajärven Ry, Kiteen
Raittiakeskus

POHJOIS-SAVON RAITTIUSPIIRI

Iisalmen Rs Sarastus, Kuopion Rs,
Pakarilan Ry, Ry Karsija I,
Ry Kipinä XIV, Ry Toivo XXI,
Räsälän Ry, Vieremän Rs

PÄIJÄT-HÄMEEN RAITTIUSPIIRI

Heinolan Ry, Ry Säde I,
Sysmän Ry, Toivonaika I

SATAKUNNAN RAITTIUSPIIRI

Harjavallan Ry, Länsi-Porin kristillinen
Raittiuskilta, Pomarkun Ry, Raittiusliitto
Alpha, Ry Irja, Ry Kipinä, Porin Raittiakeskus

UUDENMAAN RAITTIUSPIIRI

Helsingin Rs, Ikkalan Ry, Porvoo Rs,
Pusulan Ry, Ry Katajaiset, Ry Nuotta III,
Ry Raivaajat, Ry Riento VIII, Ry Toivo XIV,
Savijoen Rs Pilke IV, Helsingin Raittiakeskus

VARSINAIS-SUOMEN RAITTIUSPIIRI

Kuusiston Rs Keko, Mynämäen Ry,
Mynämäen Tarvaisten Ry, Nousiaisten Ry, Rs
Kasvi I, Ry Sarastus II, Ry Taimi II, Ry Toivo II,
Ry Vesa XI, Salon Ry

6.10. KANNATUSJÄSENET JA JÄSENYHTEISÖT

Yritys- ja yhteisöjäsenet: 0

Yksityiset henkilöt: 11

RAITTIUDEN YSTÄVIEN VALTAKUNNALLISET JÄSENYHDISTYKSET

Juvente Finland**Kristillinen Terveys- ja Raittiuserjestö****Raittiuden Ystävien Urheiluliitto****Sininuorisoliitto ry:**

Stadin Sinuli ry, Seinäjoen Sinuli ry

Sininuorisoliiton piirijärjestöt:

Keski-Suomen Sininuorisopiiri, Satakunnan Sininuorisopiiri, Sininuorisoliiton Pohjanmaan piiri

Valtakunnallinen Raittiusseura

RAITTIUDEN YSTÄVIEN JÄSENYYSJÄRJESTÖT

Allianssi

Irti Huumeista

Kansainvälinen IOGT (liitännäisjäsen)

Kansainvälinen Terveyskasvatusliitto

Maito ja Terveys

NGR Nordiska Godtemplarådet

Opintotoiminnan Keskusliitto

Pohjola-Norden

SOSTE Suomen Sosiaali ja terveys
Suomen Harrastajateatteriliitto

Suomen Hostellijärjestö
Suomen Kotiseutuliitto
Suomen Pakolaisapu
Suomen YK-liitto
Vapaan Alkoholihuollon Kannatusyhdistys VAK
Väestöliitto